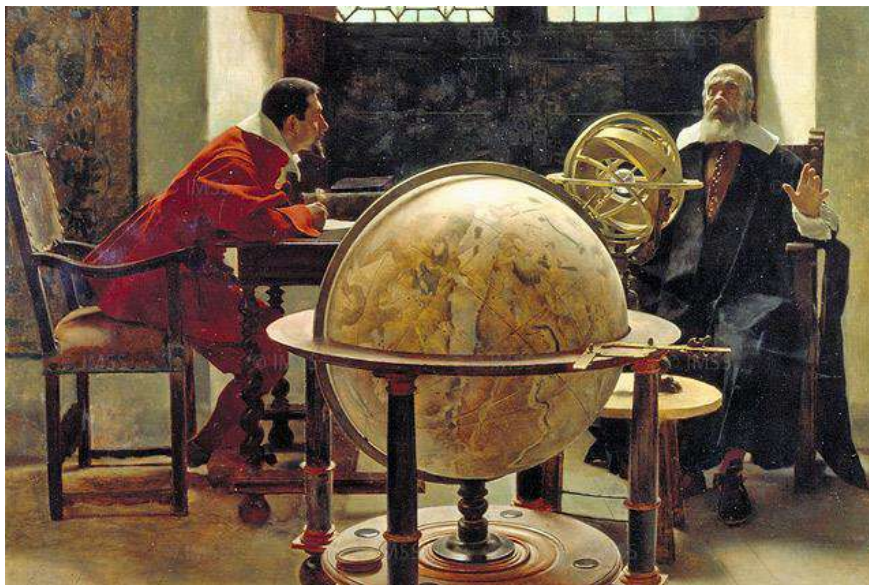

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА НАУКИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Збірник наукових праць
(За матеріалами XI Всеукраїнської науково-
теоретичної конференції
від 08 квітня 2026 року)

Житомир – 2026

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

Кафедра філософії та політології

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. І. ПИРОГОВА**
Кафедра філософії та суспільних наук

**ІНСТИТУТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ АКАДЕМІЇ «ІГНАТІАНУМ»
(м. Краків, Республіка Польща)**
Кафедра філософії культури та релігієзнавства

**ЖИТОМИРСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В УКРАЇНІ**

СОЦІОЛОГІЧНА АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНИ
Житомирське відділення

УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ РЕЛІГІЄЗНАВЦІВ
Житомирське відділення

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА НАУКИ:
ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ**

*Збірник наукових праць
(За матеріалами XI Всеукраїнської
науково-теоретичної конференції
від 08 квітня 2026 року)*

*Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського
державного університету імені Івана Франка,
протокол № 11 від 29 травня 2026 р.*

Редакційна колегія:

*Кобетяк А. Р., доктор політичних наук, доцент;
Ковтун Н. М., доктор філософських наук, професор;
Козловець М. А., доктор філософських наук, професор;
Соколовський О. Л., доктор філософських наук, професор;
Гарбар Л. В., кандидат філософських наук, доцент;
Заглада В. М., кандидат філософських наук, доцент.*

Рецензенти:

Сидорук Тетяна, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин Національного університету «Острозька академія»;
Вітюк Ірина, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри журналістики та філософських студій Державного університету «Житомирська політехніка»;
Мельничук Вікторія, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри суспільних наук Поліського національного університету.

А 43 Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наук. праць / за ред. А. Р. Кобетяка та ін. Житомир : Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2026. 180 с.

ISBN 978-966-485-327-6

У збірнику вміщено наукові статті та тези доповідей учасників XI Всеукраїнської науково-теоретичної конференції «Актуальні проблеми філософії і науки: виклики сьогодення». У матеріалах авторів акцентовано увагу на фундаментальних проблемах сучасної філософії та науки, екзистенційних викликах для буттєвості людини в епоху цифрових технологій і цифрового суспільства, на проблемах релігійних трансформацій і безпеки в Україні та міжнародній арені, на феномені війни та її впливу на життєдіяльність суспільства і буття людини в ситуації соціальної невизначеності, на аналітиці суспільно-політичних процесів в умовах глобальних і регіональних конфліктів, на актуальних соціогуманітарних проблемах сучасності.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, студентам, усім зацікавленим філософськими і соціогуманітарними дослідженнями проблем сучасної цивілізації.

ЗМІСТ

1. ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКА КЛАСИКА: РЕЦЕПЦІЙ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Білик Я.

Середньовічна міфологія: досвід філософського осмислення..... 9-9

Воронкова В., Нікітенко В.

Цифровізація як чинник трансформації наукового пізнання:
філософсько-методологічний аналіз..... 10-13

Ковтун Н.

Політичні та релігійні конфлікти в інтерпретації Макса Вебера..... 13-15

Требін М.

Людина в цифровому суспільстві: соціально-філософський аналіз..... 16-19

Яручик А.

Ідея єдності історичного процесу у філософії Й. Г. Гердера..... 19-23

Амма А.

Механізми подолання відчуження в розумінні Еріха Фромма..... 23-25

Шевчук А.

Постправда і синтетична автентичність: антропологічний вимір AI-
комунікації..... 25-28

Янішевський О.

Концепція любові у філософії стародавнього світу: порівняльний аналіз
східної та західної парадигм..... 28-31

2. АНАЛІТИКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ТРАНЗИТИВНОСТІ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ

Глушко Т.

Економіка гідності як соціально-філософський концепт..... 32-34

Загрійчук І.

Парадокси мультикультуралізму..... 34-36

Заглада В.

Розвиток «символічної політики» та політики мобілізації навколо
«неполітичних справ» у суспільстві..... 36-39

Кобетяк А., Войцехівська К.

Політична культура як чинник функціонування політичної системи:
сутність, структура та функціональні прояви 40-42

Кобетяк А., Горецький А.

Інституційна еволюція політичної опозиції в Україні в умовах
демократичних трансформацій та воєнних викликів..... 42-45

Кобетяк А., Рокитенець Є.

Інформаційні маніпуляції та дезінформація як чинник формування
суспільної думки в цифрову епоху..... 45-47

Глушенко О.

Інформаційне середовище як простір розгортання новітніх владних
асиметрій у контексті збройних конфліктів..... 48-50

Кузьмич А.

Медіація в українському кейсі європейського союзу: ризики
дестабілізації безпекового простору..... 50-55

Pina A.

Перманентні війни Путіна і дилема Клаузевіца..... 55-58

Тіщенко А.

Цифрове мистецтво-свідчення: трансформація медіапростору в умовах
гібридних загроз..... 58-60

Чаплінський Р.

Трансформація буттєвості людини в умовах соціально-турбулентного
простору INDUSTRY 4.0..... 60-61

Гнатюк І.

Трансформація партійної системи України в умовах російсько-
української війни..... 62-65

Ігнатенко М.

Феномен прекаріату в умовах глобалізації та нестабільності ринку
праці..... 65-68

Плаксюк А.

Російсько-українська війна як чинник трансформації національної
ідентичності українців..... 69-71

Шпакович А.

Розуміння ролі розвідки і шпигунів у досягненні перемоги у війні в
інтерпретації Сунь-Цзи..... 72-74

3. АНАЛІТИКА РЕЛІГІЙНИХ ПРОЦЕСІВ. РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА В В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА РЕЛІГІЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Филипович Л.

Релігійна свобода або/і національна безпека: український досвід..... 75-77

Соколовський О.

Прогнозування релігійних процесів як вимір наукового пізнання..... 78-81

Борейко Ю.

Зовнішні фактори конституювання православної церкви України..... 81-83

Панчук І., Митрофан (Бутинський В.)

Інститут військового капеланства як інструмент духовної та психологічної стійкості..... 84-86

Кобетяк А.

Релігійний фактор у гібридній війні: міжконфесійні конфлікти в Україні та їх вплив на національну безпеку..... 86-89

Шамсутдинова-Лебедюк Т.

Chaplaincy as a form of spiritual and social support..... 89-91

Шамсутдинова-Лебедюк Т., Ліщук О.

Трансформація релігійної ідентичності в умовах сучасних релігійних процесів..... 92-94

Шамсутдинова-Лебедюк Т., Ляльович В.

Релігійний чинник формування сімейних відносин в українському соціокультурному просторі..... 94-96

Опанасюк Т., Опанасюк Е.

Війна як чинник трансформації конфесійного простору України..... 96-98

Дятлов В.

Світський та релігійний виміри експозиційного простору інтер'єру Гнилецьких печер..... 99-102

Шпакович В.

Феномен споглядання у структурі досягнення досконалості людини..... 102-107

Булига М.

Цифрові релігії як нові форми духовності..... 107-109

Омельчук В.

Українські реформати: соціальне служіння під час російсько-української війни..... 109-110

Дорош А.

Ризики міжконфесійних конфліктів у незалежній Україні..... 111-114

Кобетяк Т.

Європейський досвід налагодження державно-конфесійних відносин:
ключові особливості та переваги..... 114-116

Кошелевський В.

Сакральний туризм у контексті трансформації релігійного досвіду
постмодерної доби..... 116-119

Ситайло Ю.

Сучасні інтерпритації православного етатизму: феномен «руського мира»... 120-123

Соколовська М.

Конфесійна інституціоналізація та соціальна трансформація
євангельського протестантизму в Україні у другій половині ХІХ – на
початку ХХ століття..... 124-127

Михайленко М.

Православний розкол як інструмент гібридної війни..... 127-131

Барнич С.

Державна політика у сфері регулювання діяльності релігійних
організацій в Україні: проблеми та перспективи модернізації..... 131-134

4. АКТУАЛЬНІ СОЦІОГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ В СИТУАЦІЇ ЦІНІСНО-СВІТОГЛЯДНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Шевчук Д.

Екзистенційна стійкість та гідність людини в горизонті досвіду
переживання війни..... 135-137

Козловець М.

Турбулентність сучасного світового порядку і проблеми національної
безпеки України..... 137-142

Утюж І.

Людина в умовах цифрової трансформації: як зберегти свободу і
гідність?..... 142-143

Беднарчик Т., Вергелес К.

Деонтологія в умовах реформування охорони здоров'я та трансформації
медичних послуг..... 144-147

Грицишин В., Грицишина М.

Освіта як фактор національної стійкості в умовах глобальних криз:
філософсько-аксіологічний аналіз українського досвіду..... 147-149

Мороз О.

Методологічні засади викладання філософських і гуманітарних дисциплін в умовах соціальної невизначеності..... 150-153

Шамсутдинова М.-С.

Value-oriented multicultural foreign language education in contexts of social uncertainty..... 154-156

Кочетов Л.

Трансформація філософсько-правової культури в контексті сучасних глобальних трансформацій..... 156-158

Мошковський М.

Аксіологічні виміри морально-правової проблематики цифрового соціуму..... 159-161

Стрільчук К.

Пізнавальний потенціал коміксів як складової художньої культури..... 161-162

Боримська К.

Ціннісні орієнтації студентської молоді в умовах сучасних суспільних трансформацій..... 163-166

Рудницький А.

Формування ціннісних орієнтацій молоді в умовах соціальної невизначеності сучасного суспільства..... 166-169

Кобетяк А., Хорунжий О.

Цифровізація електоральних процесів у контексті інформаційних загроз: між демократичним потенціалом і ризиками маніпуляції..... 170-172

Гарбар Л., Корнійчук Н.

Проблема легітимності політичної влади в Україні..... 172-176

складників. Духовний досвід набуває рис експерсоналізації – людина сама намагається за допомогою цифрових платформ та соціальних мереж конструювати власну віру, синтезуючи елементи традиційних релігій. Метавсесвіти та віртуальні храми постають при цьому повноцінними майданчиками для здійснення ритуалів. Як наслідок процес «цифровізації духовності» послаблює роль традиційних релігійних інститутів, роблячи акцент на горизанталізації структури віри, де будь-хто з користувачів може стати або засновником спільноти або «новим» пророком.

Література

У світі з'явилась нова релігія: люди моляться штучному інтелекту. URL: <https://ua.korrespondent.net/world/4831850-u-sviti-ziavylas-nova-relihiia-luidy-moliatsia-shtuchnomu-intelektu>

Науковий керівник: доктор історичних наук, професор **Руслана Шеретюк.**

Віктор Омельчук,
здобувач ступеня PhD,
Рівненський державний гуманітарний університет

УКРАЇНСЬКІ РЕФОРМАТИ: СОЦІАЛЬНЕ СЛУЖІННЯ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Українські реформати (у т.ч. пресвітеріанські, реформатські церкви), попри невелику частку з поміж усіх протестантських церков, є частиною християнської спільноти сучасної України з активною громадянською позицією. Реформатські громади, в основі функціонування яких лежать ідеї, що ґрунтуються на реформаційній спадщині, історично передбачають активну позицію християнина в суспільстві та відповідальності за ближнього, чітку етичну вертикаль. Маючи мережеву структуру та певний фінансовий і матеріальний ресурс, вони засвідчили здатність до швидкої мобілізації під час Російсько-української війни.

Перебуваючи в тісних зв'язках з церквами Європи та США, реформатські церкви постали не лише каналами гуманітарних вантажів з перших днів повномасштабного вторгнення, а й народної дипломатії, через які світ дізнається правду про війну, а відтак це сприяє підтримці України на міжнародному рівні.

Однією з динамічних у християнському світі є концепція «соціальної відповідальності» реформатської теології. Окрім фокусу на особистому спасінні, кальвінізм наголошує на тому, що віра здатна трансформувати кожен сферу суспільного буття. Такі міркування підтверджують основні «стовпи», на яких ґрунтується цей світогляд. Насамперед, Христос є Господом не лише Церкви, але й інших сфер суспільства: політики, економіки, науки.

Тому християнин не соціально нейтральний, а намагається упроваджувати божественні принципи справедливості у всі світські структури. Реформатська теологія розглядає соціальну відповідальність як вдячну відповідь на благодать Бога. Концепція «соціальної відповідальності» передбачає не просто приватне милосердя, а побудову інфраструктури, що буде працювати на користь громади: фонди допомоги, школи, лікарні. Відтак допомога населенню, це не просто максимума добрих справ, а це складова ідентичності українських реформатів.

З перших днів повномасштабного вторгнення громади в західних регіонах України стали транзитними пунктами для внутрішньо-переміщених осіб (Рівне, Львів, Закарпаття), особливо перед виїздом за кордон, подеколи й тимчасовим/постійним прихистком. Ці громади активно використовували свої зв'язки з Церквами в Нідерландах, Німеччині, США для постачання допомоги для малозабезпечених, соціально вразливих прошарків суспільства. Під час блекаутів українські євангеліки були відкритими, забезпечуючи постраждалих теплом, світлом від генераторів, доступом до Інтернету.

Окрім того, вагомою складовою соціального служіння євангельсько-реформованих церков під час війни постало душпастирське консультування та опіка. Певна частка пасторів реформатських церков служать капеланами в ЗСУ, надаючи духовну підтримку безпосередньо на фронті.

Таким чином, в умовах екзистенційної загрози соціальна діяльність громад перестає бути суто внутрішньоцерковною справою і стає вагомим чинником національної безпеки та соціальної згуртованості. Реформатські громади показали спроможність до швидкої мобілізації, створення логістичних хабів для евакуації та ВПО та центрів розподілу гуманітарної допомоги, психосоціальної реабілітації. Аналіз цього досвіду дозволяє виявляти потенціал релігійних спільнот у процесах повоєнної реконструкції України.

Науковий керівник: доктор філософських наук, професор **Ірина Панчук.**

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА НАУКИ:
ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ**

Збірник матеріалів
XI Всеукраїнської науково-теоретичної конференції
(08 квітня 2026 року, м. Житомир)

Відповідальний за випуск: доктор політичних наук, доцент
Андрій Кобетяк

Технічний редактор та комп'ютерна верстка:
лаборант кафедри філософії та політології
Софія Тишкевич

Надруковано з оригінал-макетів авторів